

Briselē, 14.7.2021.
SWD(2021) 612 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko groza Regulu (ES) 2018/842 par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības

{COM(2021) 555 final} - {SEC(2021) 555 final} - {SWD(2021) 553 final} -
{SWD(2021) 611 final}

Kopsavilkuma lapa
Kopīgo centienu regulas pārskatīšanas ietekmes novērtējums
A. Rīcības nepieciešamība
Kāda ir problēma, un kāpēc tā ir ES līmeņa problēma?
<p>Kopīgo centienu regula (KCR) nosaka nacionālos siltumnīcefekta gāzu samazināšanas mērķrādītājus nozarēm, uz kurām pašlaik neattiecas ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, piemēram, ēku, autotransporta, lauksaimniecības un atkritumu nozarei. Tomēr, ņemot vērā, ka kopējais ES tautsaimniecības mēroga neto siltumnīcefekta gāzu samazinājuma mērķrādītājs ir palielināts līdz vismaz 55 % 2030. gadā salīdzinājumā ar 1990. gadu, pašreizējie KCR noteiktie mērķrādītāji nespēj sniegt pietiekamu ieguldījumu palielinātā kopējā ES mērķrādītāja sasniegšanā. Papildus tam iespējamā emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas paplašināšana un Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulas darbības jomas iespējamās izmaiņas ir iemesls pārdomāt pašas KCR darbības jomu klimata rīcībpolitikas vispārējās struktūras ietvaros. Visbeidzot, KCR koncepcija ir balstīta uz taisnīgumu, solidaritāti un izmaksefektivitāti, un šie elementi ir jā saglabā arī pārskatītajā redakcijā.</p>
Kas būtu jāsasniedz?
<p>Šīs iniciatīvas vispārīgais mērķis ir palīdzēt līdz 2030. gadam sasniegt neto siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju samazinājumu vismaz 55 % apmērā salīdzinājumā ar 1990. gadu, lai līdz 2050. gadam pakāpeniski un līdzsvaroti panāktu klimatneitralitāti (t. i., SEG neto nulles emisijas). KCR izskatīšanai ir trīs konkrēti mērķi: pirmkārt, saskanīgi noteikt KCR darbības jomu un kopieceri paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” ietvaros un jo īpaši ņemot vērā iespējamo jauno paplašināto emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, kas attiektos arī uz tādiem sektoriem kā ēku sektors un autotransports; otrkārt, nodrošināt, ka papildu centieni starp dalībvalstīm tiek sadalīti konsekventi, taisnīgi un vienlīdzīgi; treškārt, izmantojot mērķrādītāja pielāgojumus un elastības iespējas, veicināt izmaksefektīvus emisiju samazināšanas risinājumus nozarēs, kurās tiek īstenoti kopīgi centieni.</p>
Kāda ir ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība (subsidiaritāte)?
<p>Klimata pārmaiņas ir pārrobežu problēma, kuras risināšanā koordinēta ES rīcība iedarbīgi papildina un pastiprina valsts un vietēja līmeņa rīcību. Koordinēta rīcība ļauj īstenot vērienīgas ES mēroga ieceres, bet tai pašā laikā tiek atzīta subsidiaritāte un dalībvalstu atšķirīgās spējas rīkoties, jo KCR pirmām kārtām ir adresēta dalībvalstīm, bet tai pašā laikā ar atbilstošām elastības iespējām dalībvalstīs un to starpā, kā arī sasaistē ar citiem nozaru tiesību aktiem (emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regula) ļauj panākt lielāku izmaksefektivitāti.</p>
B. Risinājumi
Kādi ir dažādie risinājumi, ar ko var sasniegt mērķus? Vai ir kāds vēlamais risinājums? Ja nav, kāpēc?
<p>Galvenie šā ietekmes novērtējuma risinājumi ir saistīti ar iespējamām izmaiņām KCR darbības jomā.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 1. risinājums: saglabāt pašreizējo KCR nozaru aptvērumu, bet tai pašā laikā paplašināt emisijas kvotu tirdzniecību; tam ir divi varianti: 1.1) ievērojams KCR vēriena izvērsums un 1.2) ierobežots KCR vēriena izvērsums. ○ 2. risinājums: Kopīgo centienu regulā paturēt tikai tās nozares, uz kurām neattiecas emisijas kvotu tirdzniecība, proti, sašaurināt tās darbības jomu, no tās izslēdzot ēku sektoru un transporta nozari; tam

ir divi varianti: 2.1) mērķrādītāji tiek paaugstināti atbilstīgi izmaksefektīvām atlikušo KCR nozaru prognozēm; 2.2) tiek saglabāti pašreizējie KCR mērķrādītāji.

- 3. risinājums: pakāpeniski izbeigt KCR darbību un to aizstāt ar citiem rīcībpolitikas instrumentiem.

Līdztekus risinājumiem, kas saistīti ar darbības jomu, novērtējumā ir arī izpētīts, vai KCR pašreiz paredzētās elastības iespējas ir pietiekamas, lai izmakslietderīgi sasniegtu izvērstās klimatiskās ieceres.

Tā kā daudzās ES rīcībpolitikās, ko piemēro aptvertajās nozarēs, subsidiaritātei ir ļoti liela nozīme, par vēlamu risinājumu tiek uzskatīta KCR vēriena izvēršana atbilstoši vispārējam klimatisko ieceru vērienam un tai pašā laikā pašreizējās KCR darbības jomas saglabāšana; tas nodrošinātu, ka dalībvalstīm ir jāatbild par savu rīcību un tās tiek iedarbīgi stimulētas vērienīgi īstenot gan valsts, gan ES rīcībpolitikas, bet ka tai pašā laikā tām ir nodrošināta pietiekama elastība, lai tās varētu ņemt vērā valstī pastāvošos apstākļus.

Kādi ir dažādo ieinteresēto personu viedokļi? Kurš kuru risinājumu atbalsta?

Ieceru vērienīguma ziņā lielais vairums ieinteresēto personu, kas iesniedza atbildes sabiedriskajā apspriešanā, piekrita, ka dalībvalstīm būtu jāpastiprina centieni un jātiecas uz vērienīgākiem mērķrādītājiem. Darbības jomas ziņā 60 % respondentu vēlējas, lai nozares, ko nākotnē aptvers paplašinātā emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, paliktu arī Kopīgo centienu regulā, turpretī 26 % pret to iebilda. Daudz respondentu uzsvēra, ka tad, ja tiktu ieviesta paplašinātā emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, būtu vajadzīgs izmēģinājuma periods pirms lēmuma pieņemšanas par to, vai jāmaina KCR darbības joma. 2021. gada 1. jūnijā priekšsēdētājas izpildvietnieks Timmermans un komisārs Šmits uzklaušīja sociālos partnerus, lai apspriestu paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” ekonomisko un sociālo aspektu. Sociālie partneri atbalstīja 55 % samazinājuma mērķrādītāju un pauda savu viedokli par dažādajiem paketes priekšlikumiem.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Kādas ir vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno) priekšrocības?

Vēlamais risinājums paredz tādu rīcībpolitisko satvaru, kas nodrošina augsta līmeņa vidisko integritāti, taisnīgumu un solidaritāti centienu sadalījumā un paredz pietiekamas elastības iespējas, lai mērķus varētu sasniegt izmaksefektīvi.

Kādas ir vēlamā risinājuma (ja tāds ir; ja nav, tad galveno) izmaksas?

Vēlamā risinājuma kopējās izmaksas tiek novērtētas emisijas samazinājuma mērķrādītāja palielināšanas līdz vismaz 55 % kopējā ekonomiskajā analīzē. Saskaņā ar visas ekonomikas mēroga prognozēm, kurās ir ņemti vērā gan regulatīvie pasākumi, gan paplašinātas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ieviešana, energosistēmas izmaksas nākamajā desmitgadē palielināsies par 0,3–0,6 % no IKP (pēdējais skaitlis attiecas uz gadījumu, kad tiek ņemta vērā arī oglekļa cenas noteikšanas ietekme) salīdzinājumā ar atsauces scenāriju. Šajās izmaksās ir ietvertas gan papildu investīciju izmaksas kā piedāvājuma, tā pieprasījuma pusē, gan arī kurināmā/degvielas ietaupījumi. Makroekonomiskā ietekme ir ierobežota un var būt pozitīva atkarībā no tā, kā, piemēram, oglekļa cenas noteikšanā gūtie ieņēmumi tiek atkal izmantoti ekonomikā.

Kāda ir ietekme uz MVU un konkurētspēju?

KCR pirmām kārtām ir adresēta dalībvalstīm kā institucionālām aktorēm un tāpēc lielākoties tieši ietekmē valstu pārvaldes iestādes. Runājot par uzņēmumiem kopumā un MVU konkrētāk, jānorāda, ka KCR nav paredzēti tiešas ziņošanas pienākumi MVU vai citiem uzņēmumiem un minētie rīcībpolitikas risinājumi šo situāciju nemainītu. Tomēr daudz MVU darbojas nozarēs, uz kurām attiecas KCR, piemēram, transporta,

enerģētikas un lauksaimniecības nozarē. Kopumā ir paredzams, ka ar siltumnīcefekta gāzu emisijām saistīto ieceru vēriens visās ekonomikas nozarēs pieaugs, veicinot ekonomikas modernizāciju, taču dažas nozares arī pieredzēs norietu, piemēram, tās, kas saistītas ar fosilā kurināmā ieguvu un izplatīšanu.

Vai tiks būtiski ietekmēti valstu budžeti un pārvaldes iestādes?

KCR aptvertajās nozarēs īstenoto nacionālo rīcībpolitiku un pasākumu dēļ praktiskā ietekme uz dalībvalstīm būs atkarīga no pasākumiem, kas izvēlēti katrā valstī un iekļauti valstu atjauninātajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos un ko novērtējusi Eiropas Komisija saskaņā ar Pārvaldības regulu.

Vai ir gaidāma kāda cita būtiska ietekme?

KCR dēļ valstu iestādes īsteno papildu centienus, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas tādās nozarēs kā ēku nozare, autotransports, sīkrūpniecība un lauksaimniecība. Pārmaiņas bieži vien būs saistītas ar lielākām vajadzībām pēc investīcijām, kas palielinās efektivitāti un/vai samazinās pamatdarbības izmaksas. Tādā ietekme būs saistīta ar izaicinājumiem, kas attiecas uz ieguldījumiem, un veidu, kā tos pārvarēt, piemēram, mājsaimniecībās ar maziem ienākumiem. KCR šis jautājums ir risināts, nosakot mērķrādītājus diferencēti, lielākoties balstoties uz IKP uz vienu iedzīvotāju, nevis izmantojot tādu pieeju mērķrādītāju noteikšanā, kas būtu balstīta tikai uz izmaksefektivitāti un kā rezultātā dalībvalstis ar zemiem ienākumiem tiktu ietekmētas relatīvi vairāk.

Proporcionalitāte?

Lai sasniegtu izvērstās ieceres siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas jomā, būs nepieciešama papildu rīcība gan ES, gan dalībvalstu līmenī. KCR ir rīks, kas var elastīgi un atbilstīgi stimulēt ES dalībvalstu rīcību, un šī regula to dara saskanīgi ar citiem ES tiesību aktiem. Ierosinātā rīcība ir proporcionāls risinājums to klimata mērķu sasniegšanai, kurus ES pati ir apņēmusies panākt.

D. Pēckontrole

Kad rīcībpolitika tiks izskatīta?

Paredzams, ka KCR būs spēkā vismaz līdz 2030. gadam. Panākumus vērtē, izmantojot siltumnīcefekta gāzu emisiju ikgadējā monitoringa, ziņošanas un verificācijas sistēmu. Tiesību aktā tiks paredzēta regulāra izskatīšana. Tā būs saskaņota ar citu klimata tiesību aktu, piemēram, ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas direktīvas, Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regulas un Regulas, ar ko nosaka CO₂ standartus automobiļiem un furgoniem, izskatīšanu.